

Jacqueline Roy

De dikke dame zingt

Vertaald uit het Engels door Adïëlle Westercappel



SIGNATUUR

2022

1

Ik hoor de verplegers zeggen dat ze een nieuwe patiënt gaan binnenbrengen, dus ik ga in de gang staan zodat ik het allemaal goed kan zien. Alex komt naast me staan en ik jaag haar aan de kant. Ze dwaalt af richting de huiskamer, maar al snel staat ze weer naast me. Kan het niet opbrengen haar weer weg te sturen. Snap niet waarom ze zo'n jong kind op deze afdeling laten blijven. Ik vraag naar haar leeftijd en ze zegt dat ze vijftien is. Een vijftienjarig meisje op een afdeling vol geschreeuw, gevloek en andere ellende. Ze hoort eigenlijk bedrust te houden, omdat ze niets op de ribben heeft en ondertussen alleen maar dunner wordt. Nooit eerder zag ik een Zwart meisje dat zo graatmager is als een wit meisje. Ik heb dat een keer tegen haar gezegd, niet zo recht voor zijn raap, en toen vroeg ze wat ik bedoelde, maar ik heb het nooit zo nadrukkelijk gezegd omdat dat te gemeen leek. Een verpleger ziet haar op de gang staan en begeleidt haar terug naar bed. Ze kan nauwelijks lopen doordat ze zo ondervoed is. Het is een schande om te zien hoe dit land de jeugd zo kapotmaakt.

De nieuwe patiënt neemt de tijd om de afdeling te bereiken. Ik hoor haar al lang en breed aan komen voordat ik haar zie. Ze schreeuwt als een marktvrouw, over van alles en nog wat, iets over een baby, iets over een man die Clyde heet.

En laat ik je dit zeggen: ze is zo meedogenloos als een mangoeste met een slang. Wanneer ze de ruimte binnenstapt, trapt ze de mannelijke verpleger tegen zijn scheen. Ik glimlach naar haar. Don verdient alles wat hem toekomt.

Ze proberen haar te kalmeren. 'Kom maar, meid, je bent hier veilig, niemand zal je kwaad doen,' zegt Hilary, en ze probeert het over te laten komen alsof ze het zelf ook gelooft.

Aan haar gedrag kun je niet merken dat ze overtuigd is. Ze

schopt weer richting Don; hij ontwijkt de trap maar raakt daarbij wel uit balans, dus moet hij haar loslaten. Hij vloekt tijdens de hele schermutseling, nog erger dan zij doet, klote dit en klote dat, hij vergeet even dat hij het goede voorbeeld moet geven. Voordat hij haar weer vast kan grijpen, rent ze de gang door. Ze zetten allemaal de achtervolging in. Ik zou op Hilary hebben gewed, maar Louise komt als eerste bij haar aan. Kansloze Don ligt mijlenver achter, hij moet echt stoppen met roken. Alsnog heeft hij de kracht om haar te tackelen wanneer hij bij de rest aankomt. Net wanneer Lou en Hilary het onder controle hebben, moet hij nog even de held uithangen en haar tegen de grond werken. Ze bijt hem. Hij schreeuwt het uit. Nu wordt het leuk.

Ze is klein en dun, met kortgeschoren haar. Ondanks de vrieskou zijn haar donkerbruine benen ontbloot en draagt ze alleen een onderbroek en een groezelig hemd. Hopelijk schaamt ze zich er niet voor als ze later weer tot zichzelf is gekomen. Ik kijk haar aan en heel even kijkt ze ook naar mij. Ik zie dat ze prachtig is.

Don gaat dokter Raines halen. Drie tegen één en alsnog moeten ze om versterking vragen. Het kan ze niks schelen dat ze in een shock verkeert en verstijfd is van angst. Nee, ze dwingen haar naar de grond en houden haar daar. Hilary fluistert nog altijd kalmerende dingen, maar Louise houdt haar nauwlettend in de gaten en wacht tot dokter Raines met de injectienaald komt.

En daar komt hij al aangelopen: als een belangrijke sergeant-majoor paradeert hij door de gang alsof hij hier de baas is. Hij kijkt neer op het tafereel, deelt zijn bevelen uit en probeert daarbij boven het geluid van de patiënt uit te komen. Ze is inmiddels zo hard aan het huilen dat ze de muren van Jericho omver zou kunnen laten vallen. Een diazepaminjectie, gevolgd door chloorpromazine. Niemand doet moeite om voorzichtig met de naald te werk te gaan. Zo. Voel je je nu niet een stuk beter, meid? Precies wat de dokter heeft voorgeschreven.

‘Wat doe je daar, Gloria?’

Het is Don. Ik had helemaal niet in de gaten dat hij naar me toe was geslopen. ‘Ik moet naar de wc,’ zeg ik tegen hem met mijn dommepatiëntstem.

‘De wc’s zijn hier niet eens in de buurt. Dat zou je inmiddels toch moeten weten?’

‘Ja, bakra,’ antwoord ik. Ik kan niet voorkomen dat ik in de lach schiet. Hij kijkt me aan en zijn gezicht spreekt boekdelen. Hij snapt dat hem iets ontgaat maar hij weet niet wat. Hij zuigt nog steeds op zijn gebeten vinger. Hij ziet het als iets wat Zwarte mensen doen, iets beestachtigs, ik zie het in zijn ogen. Ze blijven ons maar uitdagen, de hele tijd. En wanneer we dan eindelijk terugslaan, denken ze hun verroeste vooroordelen alleen maar bevestigd te zien.

‘Nou, hup, naar de wc dan. Of naar de huiskamer. Maar blijf hier niet rondhangen. Het gaat je niks aan wat er met andere patiënten gebeurt.’

Ik loop een stukje de gang in. Dan kijk ik nog eens achterom. Dokter Raines verdwijnt in zijn kantoor aan het einde van de afdeling. De verplegers trekken de nieuwe patiënt omhoog en slepen haar naar de slaapzaal. Alle aandacht is op haar gevestigd. De andere patiënten staan op een kluitje, bang maar ook opgewonden door het spektakel.

Er heerst een plotselinge stilte. Door de commotie denkt niemand eraan naar mij om te kijken. Ik doe de deur zo stilletjes open dat niemand zich ook maar omdraait. In een oogwenk ben ik de afdeling af en sta ik in het hoofdgebouw van het ziekenhuis. Allerlei soorten patiënten hier, niet alleen psychiatrische: ingezwachtelde armen en benen, handen die in het gips zijn gezet. Ik begin met mijn been te slepen alsof mijn heup pijn doet, niet mijn hart. Vervolgens loop ik, alsof ik daartoe het volste recht heb, rustig de openlucht in en door de ijzeren poort het terrein af.

Het regent buiten en ik heb geen jas, dus ik sla mijn armen om mezelf heen om warm te blijven. Grappig, hoe lijvig ik ook ben, de kou doet me nog steeds wat. Iedereen op straat heeft winterse kleding aan of loopt met een paraplu, dus ik val nogal op. Ik wou dat ik niet mijn rood met paarse jurk aanhad.

Ik ben geneigd te gaan rennen, maar daardoor zal ik alleen maar meer opvallen. Misschien dat Don me achternakomt, of

Lou. Ik kijk vluchtig om me heen, maar er is niemand te zien. Lijkt erop dat het me toch gaat lukken. Maar nee, glad vergeten: de dienstwissel. De avondploeg komt de straat ingelopen; niet allemaal samen, nee, dat zou te makkelijk zijn geweest. In een rijtje komen ze mijn kant op, een voor een, dus ik weet dat ik ze stuk voor stuk moet ontwijken. Ik denk snel na, ren terug, onder de poort door, en ik verstop me achter de vuilcontainers. Ik sla mijn jurk om me heen zodat die niet alle kanten op waait en zo de boel om zeep helpt door mijn positie te verraden. Ik kan niet voorkomen dat ik in de lach schiet. Ik zie mezelf hier al zitten, een dikke oude Zwarte vrouw met een opgetrokken felgekleurde jurk, scharrelend rond een stel containers, hurkend en schuilend als een twaalfjarige die op het punt staat betrapt te worden op roken in de fietsenstalling. Hoe diep kun je zinken, zou ik zeggen, ware het niet dat ik sowieso mijn hele leven al niet echt hooggeplaatst ben geweest, tenzij het aankomt op de getallen op mijn weegschaal. Voel me nogal dwaas nu, dus zodra de kust veilig lijkt, kom ik achter de containers vandaan, beschaamd, moet ik zeggen, maar ik ben tenminste van de afdeling af en vrij.

Ik loop naar de bushalte en het lot is me goedgezind: zodra ik arriveer komt de bus aanrijden. Ik koop een kaartje met het kleingeld uit mijn zak en ga boven in de dubbeldekker zitten. Met Josie zat ik ook altijd bovenin. Terwijl de bus langzaam optrekt, kijk ik naar de voorbijgangers. De wereld draait nog steeds door, alsof Josie nog leeft en er niets veranderd is. Als ik om me heen kijk, kan ik niet aan de toekomst ontkomen. Reclameborden. Posters. Allemaal gaat het over morgen. Maar het grappige is: sinds ze me in de kliniek hebben gestopt, is het alsof de tijd is stilgezet en alle toekomst uit me geperst is. Het is nu alleen nog maar verleden en heden, alsof de toekomst niet bestaat.

In mijn hele leven heb ik nog nooit gerookt, maar de laatste tijd zit ik eraan te denken om het misschien toch op te pakken. De stoelen helemaal achter in de bus vormen de perfecte plek; voor zover ik kan zien, kun je daar volledig je gang gaan en word je nooit beboet. Ik word op mijn oude dag nog eens rebels. Jammer dat het zo lang moest duren.

Aangezien ik geen sigaretten voorhanden heb, eet ik wat chocola. Heb altijd wat bij me voor noodgevallen. Als ik rijk was, zou ik twaalf repen per dag eten en totaal geen rekening houden met mijn gebit.

Ik ga naar huis. Alleen de gedachte al maakt dat ik wil zingen. Maar laat zingen nou juist datgene zijn wat me in de problemen heeft gebracht en ervoor zorgde dat ik op de afdeling terechtkwam, dus ik klem mijn lippen stevig op elkaar en probeer te voorkomen dat het geluid eruit knalt. Maar ik kan het niet helpen. Het geluid vult de hele bus. Binnen de kortste keren zing ik als nooit tevoren. De andere passagiers werpen een blik op me en proberen vervolgens in hun stoel te verdwijnen alsof ze niet bestaan. Ze willen niet dat ik ze lastigval. Ze willen niet praten met een of andere gekke oude vrouw met een donkere huidskleur, o alsjeblieft niet. Ogen naar beneden. Lippen stevig op elkaar geklemd. Voor in de bus klinkt een geërgerd nounou. Ik moet eruit voordat we bij mijn halte zijn, er is te veel aandacht op me gevestigd. De chauffeur dreigt de politie erbij te halen. Als ze me nu aanhouden, zal ik rechtstreeks weer naar de kliniek gebracht worden. Het is een gedwongen opname, dat valt onder verplichte zorg en daarom mag ik eigenlijk niet van de afdeling af. Iets met de wet of zo.

Het is nog steeds koud, ook al is het nog maar oktober en is het bijna opgehouden met regenen. Ik haast me voorbij de buurtwinkel en loop over de berm naast het treinspoor. Het is inmiddels bijna etenstijd, daardoor is het gebied zo goed als uitgestorven, alleen een handjevol eenden in de vijver en wat honden die rondsnuffelen bij de struiken, dus kan ik naar hartenlust zingen. Ik verhef mijn stem en laat hem doorklinken. Josie vond het altijd heerlijk om me te horen zingen.

Grappig om te bedenken dat ik met zingen in de kliniek ben beland. Het gebeurde zo: ik heb moeite met in slaap vallen. Is al een hele poos zo, sinds Josies dood. In de periode tussen naar bed gaan en weer opstaan heb ik zoveel energie dat het onmogelijk is mijn ogen te sluiten. Daarom doe ik 's nachts, wanneer andere mensen slapen, alsof het dag is. En alle liedjes worden dan gezon-

gen en alle huishoudelijke taken worden gedaan en ik stofzuig alles en ruim op en probeer mezelf bezig te houden, want als het nacht is en de wereld slaapt en jij bent de enige die wakker is, kan het zo eenzaam voelen dat je de tijd moet opvullen, die sneller voorbij moet laten gaan, en moet blijven bewegen, zodat al het verdriet de kans niet krijgt om je in te halen. En dus is dat wat ik deed. Elke nacht. En uiteindelijk begon iedereen te klagen omdat zij wilden slapen en ik ze daar volgens hen van weerhield door luide muziek af te spelen en mijn liedjes te zingen. En ik weet niet hoe het gebeurde, maar één witte vrouw was blijkbaar zo geërgerd dat ze de politie belde. En tijdens het strijken kwamen ze en traptten mijn deur in, deden de muziek uit en zeiden dat ik de vrede verstoorde. Welke vrede, vroeg ik. De wereld is geen vreedzame plek. Dit is het tijdperk van doem, duisternis en allerlei ander onheil. En de agenten arresteerden me en zeiden dat ik het huis moest verlaten en mee moest komen naar het bureau en ik dacht eraan dat ik al Josies spullen en de cassettebandjes die ze me had gegeven zou achterlaten en ik dacht eraan dat Emilie weer binnen zou komen om al onze prulletjes te stelen en ik wist gewoon dat ik niet weg kon gaan, dus begon ik te schreeuwen dat ik moest blijven, en terwijl ze me de deur uitsleepten, sloeg ik een agent op zijn neus, niet omdat ik hem wat aan wilde doen, maar omdat zijn neus in de weg zat toen ik vocht om te blijven waar ik hoorde. In mijn eigen huis. Dus gooiden ze me in een cel, en iemand wist nog dat ik een paar dagen eerder in het winkelcentrum was gearresteerd omdat ik hoeden had gestolen en daarom begonnen ze te vermoeden dat ik niet goed bij mijn hoofd was, dus haalden ze er een dokter bij en hij ging met me praten en ik probeerde hem duidelijk te maken dat er geen vrede kan zijn omdat er zoveel problemen zijn in de wereld en al mijn gezang het verdriet ervan weerhoudt mijn hart te verteren en de dokter praatte een tijdje en toen zei hij dat ik rust nodig had, in een kliniek. Dus nou ben je helemaal op de hoogte. En nu moet ik even bedenken of ik mijn huissleutel heb of dat die nog op de afdeling in de zak van mijn andere jurk zit. Maar nee, alles goed, ik heb hem hier.

Het is een enorme opluchting om te zien dat het huis er nog precies hetzelfde bij staat als toen ik wegging, behalve dat de planten dood zijn gegaan door een tekort aan water, maar dat had ik al verwacht. Ik zet wat muziek op, maar wel zachtjes. Het is Josies favoriete nummer: Nina Simone met 'I Wish I Knew How It Would Feel to Be Free'. Ik loop de keuken in en doe de koelkast open, maar daar ligt niets noemenswaardigs. De kaas is beschimmeld, de chocola is te vochtig geworden en is daarom wit uitgeslagen. Dat heb ik weer. Gelukkig vind ik wat koekjes in het keukenkastje, dus ga ik een kop sterke zwarte koffie zetten. Ik kan mezelf er niet toe zetten naar de winkel te gaan om melk te halen.

Wat ik voornamelijk mis op de afdeling is de stilte die je thuis hebt. Grappig dat ik dat zeg terwijl ik er juist heen werd gestuurd vanwege al het lawaai dat ik maak. Maar er zijn geen vrolijke geluiden op Afdeling C. Altijd rinkelende sleutels wanneer de verplegers de deuren van het slot halen en weer vergrendelen. De jongeren die huilen omdat ze naar huis willen. Dat is het geluid waarvoor je erg je best moet doen, wil je het kunnen buitensluiten. De geluiden waar ik wel van houd zijn de feestelijke – geluiden die je ziel raken. Daarin zit 'm het verschil. En andere dingen die ik mis zijn een schoon toilet en een douche die je kunt gebruiken en die je daadwerkelijk schoner maakt in plaats van viezer. Dus ga ik naar boven om een bad te nemen, want het is ontzettend aangenaam om rustig in bad te kunnen poedelen zonder dat er een of andere verpleger op de deur loopt te bonken om te vragen of je wel toestemming hebt. Ik doe er badolie in, eentje uit de set die Josie me gaf voor mijn drieënvijftigste verjaardag. Ze gaan al langer dan twee jaar mee, omdat ik ze altijd voor de beste momenten bewaar.

Onze badkamer hebben we een blauw thema gegeven, de kleur van de oceaan. Josie had de reisagent om wat posters gevraagd toen we de reis boekten die we nooit hebben mogen maken. De Blue Mountains en de bekende palmboom op het strand. Toen ik nog een kind was en we hier net waren aanbeland, vroegen Engelsen ons altijd waarom we naar zo'n koude, regenachtige plek

waren gekomen. Was Jamaica niet van alle gemakken voorzien?

Moelijk uit te leggen aan mensen die niet weten hoe het is om zonder die gemakken te moeten leven. Ik heb het niet over een gebrek aan luxe. Ik bedoel letterlijk niets hebben. Toen mijn vader hier aankwam, dacht hij dat hij het helemaal voor elkaar had. Hij geloofde de posters. ENGLAND NEEDS YOU. En hij had een avontuurlijke geest. Het moederland zien, hard werken, wat geld verdienen. Dan weer naar huis. Maar zo ging het natuurlijk niet.

Het voelt zo goed om de viezigheid van de afdeling weg te boenen. Voor het eerst na al die dagen voelt het alsof ik mijn ware lichaam weer terug heb, ook al voel ik nog steeds de bijwerkingen van de medicatie. Beneden staat de muziek nog op. Ik heb op de repeat-knop gedrukt zodat het bandje doorspeelt.

Net wanneer ik klaar ben met afdrogen en mijn talkpoeder opdoe, gaat de telefoon. Hij rinkelt en rinkelt maar, dus uiteindelijk neem ik op.

‘Gloria?’

‘Ja. Met wie spreek ik alstublieft?’

‘Met Louise Johnson, van Afdeling C.’

Lou. Ik had hem over moeten laten gaan.

‘Gloria? Ben je daar nog?’

‘Ja hoor.’

‘Je moet terugkomen naar de afdeling.’

‘Ik ben thuis nu. Hoef niets te doen wat ik niet wil.’

‘Nee, Gloria, het maakt niet uit waar je bent. Je gedwongen opname geldt nog steeds, dus we willen je hier terug. Ik geef je de kans om uit eigen beweging terug te komen, maar als je hier niet binnen een halfuur bent, moeten we de politie inschakelen. Die zullen geen genoeg nemen met nee.’

‘Je hoeft ze niet te bellen.’

‘We hebben ze al gebeld. We zijn gedwongen ze in te lichten wanneer er een patiënt verdwijnt die onder verplichte zorg valt. Maar ik heb ze gevraagd nog even te wachten zodat je de kans krijgt om uit jezelf terug te komen. Het is aan jou.’

‘Niemand heeft er last van als ik hier ben.’

‘Je speelt muziek af. Ik kan het horen.’

‘Niet luid.’

‘Luid genoeg. Je buren zullen vast weer verontrust zijn.’

‘Als ik wit was, zou je me mijn muziek laten afspelen, maar als een Zwarte persoon lawaai maakt, is iedereen bang dat er gereld gaat worden.’

Louise zucht. ‘Daar gaat het niet om, Gloria. We maken ons zorgen over je, dat is alles. En daarnaast heb je je medicatie ook nog niet gehad.’

‘Heb helemaal geen medicatie nodig.’

‘Daar ga ik nu niet met je over in discussie. Kom gewoon meteen terug, oké? Anders moet ik de politie vragen je op te halen. Is dat duidelijk?’

Zonder antwoord te geven hang ik de telefoon op. Denk dat ik maar terug moet dan. Kan niet weer dat hele politiegedoe doorstaan. Heb zin om een potje keihard te janken.

Ik heb tenminste het huis weer kunnen zien. Ik heb tenminste een bad kunnen nemen. Ik haal een oude tas tevoorschijn en doe er wat spullen in: meer ondergoed, de koekjes uit het keukenkastje, de foto van Josie in het verschulde lijstje. Vraag me af wat dat eigenlijk met schuld te maken heeft? Misschien is het omdat je voornamelijk foto’s hebt van overleden mensen en schuld een onderdeel is van het rouwproces? Dat hoorde ik iemand eens zeggen. Misschien was het Oprah Winfrey of zo. Of die knappe dokter met zijn goede manieren, kan even niet op zijn naam komen.

Ik kijk nog een laatste keer het huis rond. Er zou van alles mee kunnen gebeuren terwijl ik weg ben. Dat is het probleem van in je eentje zijn.

Wanneer ik terugkom op de afdeling staat er een klein welkomstcomité klaar, bestaande uit Don en Louise, maar ik negeer ze en loop meteen door naar mijn bed. Alex heeft bezoek, haar vader, denk ik, en hij kijkt naar me alsof hij me net onder zijn schoen vandaan heeft gepeuterd. Ik ben dit gewend van de witte mensen die op de afdeling komen, maar dit is een Zwarte man en die zou beter moeten weten. Ik staar hem aan en begin luid te zingen omdat ik weet dat dat hem zal irriteren.

De nieuwe heeft het bed naast mij toegewezen gekregen. Ze begint net wakker te worden. Ze ziet er zo verloren uit, een beetje alsof ze in een roes verkeert. Ik buig me over het bed naar haar toe. 'Hoe gaat het nu met je?'

Ze geeft antwoord, maar ze spreekt met een dubbele tong waardoor ik haar niet kan verstaan.

'Oké, het komt wel weer goed met je, dit komt gewoon door de medicatie. Ga maar weer slapen.' Ik pak haar hand. Ze is bang, ik zie het in haar ogen. Ik weet dat haar hoofd pijn doet en dat haar ledematen zwaar aanvoelen door de dosis medicatie die ze heeft gekregen. Haar mond voelt kurkdroog en haar hele lichaam trilt, van haar tong tot aan haar tenen. Ze is jong. En ze is hier in haar eentje binnengebracht. Niemand die voor haar kon spreken. 'Het komt goed,' zeg ik weer tegen haar. 'Ga maar slapen nu. Je voelt je beter wanneer je slaapt.'

Ze sluit langzaam haar ogen, maar maakt zichzelf weer wakker met een kleine schok. Ze durft niet los te laten, niet eens voor even. Ik probeer haar duidelijk te maken dat ze veilig is bij mij, maar het dringt niet tot haar door. Er is een hoop verwarring in haar hoofd en ze begint weer af te drijven naar een plek waar alleen zij kan komen. 'Wat is er toch met je gebeurd?' vraag ik, maar ze hoort het niet en kan dus niet antwoorden. De verplegers komen en zien in wat voor staat ze verkeert. Ze denken dat ze slecht reageert op de medicatie. Afgezien van de kleine schokken zo nu en dan is haar lichaam helemaal stijf, ze ligt zo stil dat het lijkt alsof ze niet eens ademt. Dan begint ze plotseling weer te jammeren, een vreselijk soort gejammer, en ze zegt dat ik een engel ben die gekomen is om haar naar de Heer te brengen. Ik probeer haar gerust te stellen, maar ze lijkt het niet door te hebben, ze kan alleen maar hartverscheurend snikken, vanuit haar ziel, luider en luider, en er is niets wat ik kan doen om het geluid te laten ophouden.

2

In het donker hoor ik hoe ze boven mijn hoofd staan te praten. Ik probeer te bewegen, maar mijn lichaam voelt loodzwaar, zo is het al sinds mijn laatste dosis. Ik ben moe, maar ik durf mijn ogen niet dicht te doen.

‘Ze heeft al urenlang niet bewogen. We moeten dokter Raines bellen.’

‘Hij is allang naar huis. We moeten de spoedarts hebben. Hoeveel chloorpromazine heb je haar gegeven?’

‘Alleen wat genoteerd staat. Jij was erbij. Gewoon de normale dosis.’

‘Dan reageert ze er niet goed op. Haal er snel iemand bij. Zeg dat het dringend is.’

Er staat een engel naast mijn bed, een donkere engel, badend in het licht. Ze begint hardop te zingen. Wanneer ze mijn arm aanraakt, weet ik dat het tijd is om te sterven. Ik probeer uit alle macht te ademen, maar ik krijg geen lucht. Telkens wanneer ik probeer te slapen gebeurt het weer, en ook wanneer ik wakker word. Het is de baby die in me zit. Ze vecht om geboren te worden en in haar strijd schopt ze omhoog tegen mijn borst, stompt tegen mijn longen, grijpt met haar armen naar mijn keel.

‘Wanneer is ze binnengekomen?’

‘Gistermiddag. Volgens mij, tenminste. Ik was er toen niet.’

‘Het is goed, de dokter komt eraan. Probeer te ademen. Gewoon blijven ademen.’

De baby stopt. Ik vul de kamer met mijn gehuil, een kakofonie van haar geluid en dat van mij.

‘Hou daar eens mee op. Kom op, ophouden. Kun je me horen? Weet je waar je bent?’

Ze weet het. Ze verstopt zich in zichzelf, zoals ze altijd doet. Schermt zich af voor de dingen die ze niet wil zien. Ze liet zich door hen binnenbrengen. Ze hoefde niet mee te gaan. Ze had zich alleen maar hoeven te gedragen. Maar ze liet de zaken verslonzen. Ze had moeten beseffen wat er zou gebeuren als ze niet fatsoenlijk voor zichzelf zorgde. Ze dacht dat ze zich alleen maar hoefde te verstoppen en dat die slechte dingen binnen in haar dan vanzelf weer weg zouden gaan.

Ik blijf opgekruld achter de bank liggen. Het lijkt hier veiliger. Een straaltje licht valt door de spleet tussen de gordijnen naar binnen. Ik lig volledig stil, bang dat de dag te snel zal komen als ik beweeg en alles me dan weer zal ontglippen. Ik ga na of ik Clyde hoor, maar door de afgrondelijke stilte weet ik dat ik nog steeds alleen ben. Ik heb hem hier nodig zodat hij me kan zeggen wat ik moet doen. Hij is mijn tolk. Hij legt de wereld aan me uit, definieert die en geeft er gestalte aan.

Hij ging weg om wat ze is. Ze zal altijd alleen blijven.

Ik hoor geluiden die me vertellen dat de burens wakker beginnen te worden. De stampende voeten van een vader die zich door de hal haast en een kind dat schreeuwt om zijn moeder.

Wat scheidt hen van haar? Een deur. Een muur. Geluid kent andere grenzen. Geluid ontsnapt. Luister je wel? Ik ben in je gekropen. Kijk nou naar haar. Ze doet zo haar best om niks te horen. In de ochtenduurtsjes brengt ze hun voortgang in kaart, volgt ze met haar oren over hun verdieping. Ze is zich bewust van het geluid van stromend water wanneer ze hun tanden poetsen. Ze heeft zich niet gewassen. Al dagen niet. Die geur die van haar af komt. Het herhaaldelijk dichtslaan van deuren. Boem-beng, boem-beng, het geluid zit nu in je. Een voor een verlaten ze het huis. Ze wil de normale dingen absorberen. Wat is normaal dan? Weet ze dat wel? Weet je wat normaal is?

Wanneer de geluiden ophouden ben ik weer bang.

Ze begint te bewegen. Door haar stijve nek en de doffe pijn in haar rug schokken haar armen en benen eerst voordat ze ze onder controle krijgt. Er was haar niet verteld dat ze zich mocht bewegen.

Ik schud vlug mijn hoofd, maar ik kan de woorden niet buitensluiten. Ik word me bewust van de kou. Sinds Clyde weg is, is er geen warmte geweest. Het deed pijn als hij me in zijn armen hield, maar ik wil zijn aanraking weer voelen, de warmte van zijn adem in mijn gezicht.

Ze wil hem in zich voelen, dat is alles wat ze wil.

Ik stel me voor dat ik voor altijd alleen zal blijven en ik word verzwolgen door de leegte. Behoedzaam kom ik achter de bank vandaan en strompel dan de keuken in.

Niet daar. Je mag daar niet naar binnen. Ze luistert nooit.

De koelkastdeur staat open, water vormt een plas op de vloer.

Nu zit ze op haar knieën. Ze laat haar vingers door het water gaan, controleert of het echt is. Clydes briefje is uit het bakje met de koelkastmagneetjes gevallen. Het verschrompelt in de nattigheid.

Ik weet nog wat erop stond: *Ik heb wat tijd nodig om na te denken. Ik ga weg. Het is beter zo.* Ik blijf het maar herhalen, probeer een uitleg in de woorden te vinden. Hij zegt niet dat het voor altijd is. Hij zegt niet dat hij niet meer terug zal komen. Ik probeer het briefje nog eens te lezen, maar de letters zijn niet meer te onderscheiden, alleen nog vaag gekrabbel op een doorweekte pagina. Ik wil de troep opruimen maar ik weet niet hoe, er is een leemte tussen de wil om het te doen en het vermogen om het te kunnen.

Altijd een smoesje klaar. Ze krijgt nooit iets gedaan. Ze zit daar maar, urenlang, niks te doen.

Ik zit aan tafel. De keukenmuren zijn helblauw, niet de kleur die ik me kon herinneren. Levendige kleuren op de muur, zoals in die eerste kleurenfilms. Van het plafond tot aan de vloer. Staalblauw. Waar zijn de randen van alles? Alle omtreklijnen zijn verdwenen, zo werd er een naadloze ruimte gecreëerd, een wereld zonder einde. De afwas staat nog steeds opgestapeld in de gootsteen. Ik vang de geur van zure melk op. Ik moet ervan kokhalzen.

Raak je borsten aan, toe maar. Voel hoe zacht ze zijn.

Mijn lichaam is niet van mij. Hard, niet zacht. Niets zachts te bespeuren. Ik moet naar de wc.

Ze mag niet naar boven. Dat is haar niet toegestaan.

Ik vind een bakje van aluminiumfolie. Ik hurk erboven en plas erin, wat nattigheid druipt langs mijn benen naar beneden.

Ze plast over zichzelf heen. Ze stinkt. Wat een vies meisje. Ze kruipt naar de eettafel, hurkt eronder, nog steeds in een poging om zich veilig te voelen. Geen veiligheid meer, niet voor haar. Ze knielt neer, één voet blijft in haar broek haken. Ze trekt hem uit uit uit en probeert de rust terug te laten komen

maar overal om me heen kronkelen vormen en geluiden door elkaar.

Ze slaat haar armen om haar buik heen, voelt hoe plat die is. Waar is de baby nou? De telefoon gaat. Ze mag niet opnemen.

Het is vast Clyde. Ik wil opnemen, maar ik weet dat ik hem over moet laten gaan. Misschien is het meneer Bevington die belt om te vragen waarom ik nooit meer op mijn werk kom. Hoe lang ben ik al niet geweest? De oven is vast helemaal besmeurd met vet. Ik ben de enige die eraan denkt dat ding af en toe schoon te maken. Het geluid is opgehouden. Ik had op moeten nemen. Ik had hem moeten zeggen dat ik ziek ben.

Ze oefent haar speech nog eens: 'Het spijt me, meneer Bevington, ik ben ziek, ik kan vandaag niet komen.' Wat als hij vraagt wat ze heeft? Hoe had ze dat moeten uitleggen? Ze hadden haar toch niet geloofd, ze geloven nooit iemand, en haar al helemaal niet...

ook al heb ik in mijn hele leven nog maar tien dagen werk gemist, altijd doorgeworsteld, ondanks de griep of buikkrampen die zo erg waren dat ik nauwelijks kon staan. Was Clyde hier maar. Hij had voor me kunnen bellen. Hij had hun wijs kunnen maken dat ik me niet fit genoeg voel om te werken, hij kan iedereen alles wijsmaken. Waar is hij nu?

In het bed van die vrouw, zijn hand tussen haar benen, haar beminrend met zijn mond.

Nee.

O ja, zeker wel. Op de dag van zijn vertrek hoorde ze de voordeur dichtslaan en vond toen enkele minuten na zijn vertrek het briefje. Ze rende de straat op, achter hem aan. Ze greep de achterkant van zijn jasje vast, te wanhopig om zich echt zorgen te maken dat iedereen naar haar keek.

'Waarom ga je weg?' fluisterde ik terwijl ik me aan het leer vastklampte.

'Je weet niet meer hoe je je moet gedragen.'

'Wat bedoel je?'

‘Je weet wel waar ik het over heb.’

Er school spijt in zijn stem. Ze dwong hem het te zeggen.

Hij keek even naar me en draaide zich toen om, liep met grote passen weg in de verte. Ik rende achter hem aan.

‘Wat bedoel je, Clyde?’ riep ik.

‘Je weet wel wat ik bedoel,’ zei hij weer, zonder om te kijken.

Ze weet het wel.

Maar ik weet het niet. Hoe gedragen andere vrouwen zich? Wat doe ik dan anders?

Ze is niet zoals andere vrouwen. Ze is uitverkoren. Zie je het nu?

Ik begeef me richting de muur, langzaam maar zeker word ik me bewust van een enkele lichtstraal die zich op mij probeert te richten. Hij draait twee keer om me heen, en dan nog een derde keer. De vreemdheid ervan beangstigt me.

Ze zit op haar hielen, probeert een gezicht te zien, maar alles wat ze ziet zijn de glinsteringen in het licht.

Ik raak er langzaam door verblind.

Ze is uitverkoren.

Bezoedeld.

Gekozen. Een halve maagd, Zwart, klaargemaakt om de dochter van de wederkomst te baren. Ze zal de opwindning van genot weer kunnen voelen, dat genot dat ze zich alleen nog kan herinneren van geklungel met jongens in haar tienerjaren. O ja, ze liet zich door hen aanraken. Wat ze je zelf ook mag vertellen.

Mijn lichaam is niet van mij. Ze hebben het van me afgenomen.

Het duurt zo lang als een vluchtig moment, zoals het meestal gaat. Wanneer het voorbij is komt de leegte weer terug. Ze kruipt terug naar de woonkamer, weer achter de bank, onderbroek op haar enkels, prikkend gevoel rond de binnenkant van haar dijen, het kwade dat uit haar sijpelt. Hoeveel tijd is er voorbijgegaan? Ze heeft geen besef van tijd, geen innerlijke klok.

De tijd gaat niet in een rechte lijn vooruit maar beweegt in cirkels, en al die tijd leefde ik in mijn toekomst en was het kindje al geboren, ze is ergens hier in huis, veilig verborgen waar ze niet gevonden kan worden.

Ze denkt dat ze het kan horen huilen. Kijk nou hoe ze haar onderbroek wegtrapt en naar de trap rent. Ze staat stil en luistert, maar hoort het nooit.

Het geluid stopt. Ik voel hoe de vreemdheid van lawaai plaatsmaakt voor een akelige stilte. Ik ga langs alle kamers, maar alles is wederom niets.

De deurbel gaat. Geklop en gebel, gebel en geklop, steeds maar weer. De klep van de brievenbus gaat open. Iemand tuurt erdoorheen.

‘Hallo. Gaat alles goed met je?’

Ik herken de ogen niet. Ze zijn een doffe kleur blauw. Ik kom dichterbij, probeer erachter te komen of de duivel weer terug is of dat het een engel van God is. ‘Waar is de baby?’ zegt iemand. De woorden klinken niet als de mijne, het lijkt alsof ze ergens uit mijn buik komen, diepe ronde klanken.

‘Gaat alles goed met je?’ herhaalt de stem. Ik hoor mijn naam. Ik weet dat het mijn naam is, maar hij hoort niet meer bij mij. Wie kent hem nog? Wie weet dat-ie moet vragen of alles goed is?

Niet de duivel, nee. ‘Heb je de baby weer mee teruggenomen?’

‘Ik ben van het ziekenhuis. Wil je me binnenlaten?’

Er wordt een compromis gesloten. Als ik haar binnenlaat, zal het kind aan me teruggegeven worden.

‘Doe alsjeblieft gewoon de deur open. Ik wil alleen maar even zien of alles goed met je is. We hebben een afspraak, weet je nog?’

*Ze moet eerst schoonmaken voordat ze haar binnenlaat.
Het hele huis stinkt. Ze zullen denken dat er iets mis is met haar.*

Ik raap de mokken bij elkaar en smijt ze in de gootsteen. Ik prop een stapel papier achter de luie stoel. Het huis is muf. Ik had luchtverfrisser moeten halen.

Ze moet haar vingers door haar haar worstelen en het plat krijgen. Haar tijd raakt op.

Ik doe langzaam de deur open, net genoeg zodat de vrouw naar binnen kan.

‘Hallo, ik ben Aileen Rose.’

Zeg niets. Vertel haar niet wie je bent.

De vrouw bekijkt me van top tot teen. Ik realiseer me opeens dat ik niet aangekleed ben. Ik heb mijn T-shirt aan, maar verder niets. Mijn onderbroek ligt bij de keukendeur, waar ik hem had gedumpt. Ik keer me naar de muur en doe hem aan, probeer haar niet te laten zien dat ik me schaam. ‘Alles gaat goed,’ blijf ik tegen haar herhalen. ‘Ik ben gewoon een beetje op.’

Hou je mond dicht.

‘Zal ik anders een kop thee voor ons zetten?’ vraagt de vrouw. ‘Heb je al wat gegeten?’

Ik geef haar geen antwoord.

De vrouw vindt haar weg naar de keuken en begint thee te zetten. 'Is de waterkoker kapot?' roept ze. 'Je moet het gasstel gebruiken.' Ik hoor vanuit de woonkamer dat ze het vuur aansteekt. Het klikt. Ik herinner me de stapel afwas (en andere vieze dingen)

vies, vies meisje

maar alles ontvouwt zich als een soort droom en het boeit me niet zoals het me zou moeten boeien.

Ze zegt dat we even samen in de woonkamer kunnen zitten om de thee op te drinken. Het maakt mij niet uit. Ik vind het hier fijner. Ik kijk graag naar hoe het zonlicht door het raam glinstert. Het licht van andere werelden fonkelt bij mijn hoofd en maakt me weer puur.

De vrouw zegt: 'Het lijkt een beetje alsof je in moeilijkheden verkeert. Kun je me vertellen wat er op dit moment bij je speelt?'

'Nee.'

'Nee?'

'Geen moeilijkheden.'

'Hoe zou je het dan omschrijven?'

'Weet ik niet.'

*Het gezicht van een engel staart door het raam naar binnen.
Gekleurd licht. Gezwollen figuren die in geluid opgaan*

als iets wat ik nog nooit eerder heb gezien. En dus sta ik op en zeg ik: 'Ik moet het binnenlaten.'

'Wat binnenlaten?'

Ik strek me uit en doe het raam open, maar het is alweer verdwenen.

De vrouw rilt. 'Het is hier heel koud. En ook donker. Wil je het licht niet even aandoen?'

Ik ga op de vloer zitten en zeg: 'Ze hebben ons afgesloten. Hij heeft de rekeningen niet betaald. Hij betaalde die eerder altijd. Hij zei altijd dat dat is wat mannen doen.'

‘Je man? Waar is die nu dan?’

‘Weet ik niet.’

‘Oké, geen zorgen. Ik zal de elektriciteitsmensen bellen om te proberen het op te lossen.’

Ze begint aan haar thee. Ik voel dat ze constant naar me kijkt, probeert in te schatten hoe kwetsbaar ik ben. Ik sta op. ‘Ik moet even naar boven.’

‘Wat wil je daar doen dan? Mag ik met je meekomen?’

Ik ren de kamer uit. Ik wacht op de overloop en probeer te horen wat ze doet, of ze me achternakomt, maar ik hoor helemaal niks. Ik doe de slaapkamerdeur open. Het is hier netter dan in de rest van het huis omdat ik hier nauwelijks ben geweest sinds Clyde weg is, maar het bed is onopgemaakt en zijn broek ligt nog op de vloer waar ik hem had laten liggen. Sinds hij weg is draag ik zijn kleren. Die vind ik fijner dan de mijne. Ik vind het prettig hoe ze voelen, hoe ze ruiken. Misschien komt hij terug wanneer hij geen schone kleding meer heeft. Dan wil hij vast de wasmachine gebruiken. Hij ziet er altijd zo netjes uit, nooit groezelig, niet zoals sommige mannen zijn. Ik doe de kast open. Als ik zijn kleren was en strijk voor zijn terugkomst, voor wanneer hij ze komt ophalen, dan ziet hij vast hoe graag ik hem terug wil.

Stom wijf.

Het geluid wurmt zichzelf via de bovenkant van mijn hoofd naar binnen en weer naar buiten, verdwijnt in de lucht.

Geklop. Op de slaapkamerdeur. Zonder op een antwoord te wachten doet de bezoeker de deur open. ‘Ik zou graag met je willen praten over wat er zojuist gebeurde. Zullen we weer naar beneden gaan?’

Ik wil niet praten, maar ik moet weten wat er aan de hand is. Misschien dat deze vrouw er deel van uitmaakt, of misschien is ze er alleen om toe te kijken. Ik volg haar naar beneden, de woonkamer in. Ze neemt plaats in de grote luie stoel, dus ik ga op de grond bij de deur zitten, net buiten haar zicht.

‘Je ziet er niet echt comfortabel uit daar. Waarom kom je niet op de bank zitten?’

‘Dat wil ik niet.’

‘Oké. Mag ik dan bij je op de grond komen zitten?’

‘Nee.’

De vrouw zucht. Dan zegt ze: ‘Weet je die pillen nog die je van de dokter kreeg?’

‘Ja.’

‘Neem je die ook in?’

De pillen zijn klein en blauw. Stella-nog-wat. Toen ik ze innam, ging ik helemaal rillen en voelde mijn tong dik en pluizig in mijn mond. ‘Een paar,’ zeg ik tegen haar.

‘Maar nu niet meer, zeker?’

‘Gisteren had ik er eentje.’

‘Maar vandaag niet. Waarom haal je ze niet even op? Dan pak ik een glas water en kun je er eentje innemen.’

‘Ik weet niet waar ze zijn.’

Leugenaar. Leugenaar. Leugenaar. Leugenaar,

de woorden klinken eindeloos door.

‘Is er iemand bij wie je een tijdje zou kunnen verblijven? Of iemand die hier zou kunnen komen om op je te letten?’

Nee.

De stem wordt luider nu, slokt mijn gedachten op. Ik sta even op, stilzitten lijkt het erger te maken. Ik begin de kamer op en neer te lopen, maar het geluid achtervolgt me.

‘Luister je wel?’

‘Ja.’ Hoe weet ze dat ik ernaar moet luisteren?

‘Ik wil graag dat hij je even ziet, dat hij gewoon langskomt om met je te praten. Is dat goed?’

‘Ik weet het niet.’ Wie zien? Wat bedoelt ze? Het is moeilijk om me te concentreren. ‘Het is lawaaierig,’ zeg ik tegen haar.

‘Wat voor lawaai?’

‘Er gebeuren te veel dingen. Er is te veel lawaai.’
‘Vertel me eens over het lawaai. Wat hoor je precies?’
Ik wil het zeggen

maar ze mag het niet zeggen.

‘Waarom zeg je het niet tegen me?’

Ik schud mijn hoofd.

‘Waarom kijk je steeds die kant op, meid? Gebeurt er iets?’

Ik kan haar geen antwoord geven. Ik moet me concentreren, anders zie ik niet waar de duivel is.

‘Wat is er, meid?’

‘Heb je de baby?’

‘Welke baby? Moet je denken aan wat de dokter laatst tegen je zei, over het niet kunnen krijgen van kinderen? Maak je geen zorgen, dat stond in je dossier.’

‘Het is hier.’

‘Een baby?’

‘Het is hier.’

Opeens staat ze naast me en houdt ze mijn hoofd in haar handen. ‘Nee, toe nou, je doet jezelf pijn. Toe nou. Niet met je hoofd tegen de muur slaan.’ Ze hurkt naast me neer en zorgt ervoor dat ik heel stil zit. Ik mag me niet bewegen.

‘Ik ga eventjes bellen, goed?’

De bezoeker pakt haar mobiele telefoon. Ze begint tegen iemand te praten.

Stom wijf. Ze sturen je naar een ziekenhuis.

‘Nee,’ zeg ik hardop, maar de vrouw luistert niet, ze vertelt hun waar ze me kunnen vinden. ‘Nee,’ zeg ik weer.

De vrouw legt haar telefoon weg. ‘We willen je alleen maar helpen, dat is alles. Ik denk dat je even rust nodig hebt, dat je een tijdje opgenomen moet worden.’

‘Nee.’

‘Je wilt toch niet voor altijd zo bang en boos zijn? Ik kan het

niet toestaan dat je jezelf pijn blijft doen, dat zou onverantwoord zijn.'

'Dat doe ik niet.'

'Je slaat met je hoofd tegen de muur, en je gezicht is helemaal opengekrabd.'

'Die krassen zijn gebeurd terwijl ik sliep.'

'Nou vooruit, maar ik denk dat het een teken is dat je er niet helemaal bij bent. Sommige van die rare dingen die je doormaakt kunnen we wegnemen. Ze zorgen ervoor dat je helemaal in de war bent. Denk je eens in hoeveel beter je je zou voelen als al die geluiden zouden verdwijnen en je gedachten weer helder zouden worden.'

Even slaat de twijfel toe. Een deel van me wil dat ze de geluiden wegsussen.

Nee.

Het woord galmt na in mijn hoofd. Ik ga weer achter de bank zitten. Ik bedek mijn oren met mijn handen en houd mijn ogen stevig dichtgeknepen. Ik kan de aanwezigheid van de duivelse vrouw voelen, maar ik laat haar niet naar binnen, nee, en ondertussen wordt het kind in mij steeds groter, wachtend tot het ter wereld komt.